

Jakie jest zadanie świadka bierzmowania? Czy musi on spełniać takie same warunki jak ojciec czy matka chrzestna? Czy świadkiem bierzmowania może być ojciec lub matka bierzmowanego?

Kan. 893 KPK mówi krótko: „Ten może spełniać zadanie świadka, kto wypełnia warunki określone w kan. 874”. Te zaś są warunkami stawianymi osobom mającym wypełniać zadania rodziców chrzestnych: mają to być katolicy, którzy przyjęli już sakramenty Najświętszej Eucharystii i bierzmowania oraz prowadzą życie zgodne z wiarą i odpowiadające funkcji, jaką mają pełnić. Podobnie jak rodzicami chrzestnymi nie mogą być ojciec lub matka przyjmującego chrzest, tak też świadkami bierzmowania nie mogą być rodzice przyjmującego bierzmowanie. Rodzice mogą natomiast przedstawić swe dzieci szafarzowi podczas liturgii sakramentu bierzmowania (por. odpowiedź Kongregacji ds. Sakramentów i Kultu Bożego w: „Notitiae” 20 /1984/, nr 211, s. 86). Prawo kościelne jednak wyraźnie zachęca do tego, aby świadkiem bierzmowania był ktoś z chrzestnych bierzmowanego (kan. 893 KPK). Na temat zadań świadka bierzmowania wypowiada się kan. 892 KPK. Według tej normy świadek bierzmowania ma troszczyć się, „ażeby bierzmowany postępował jako prawdziwy świadek Chrystusa i wiernie wypełniał obowiązki związane z tym sakramentem”. Warto zauważyć, że w wersji łacińskiej Kodeksu zarówno chrzestni, jak i świadkowie bierzmowania określani zostali tym samym słowem *patrini*. Słowo to podpowiada nam, że zadanie świadka bierzmowania nie ogranicza się jedynie do zaświadczenia o tym wydarzeniu, jak jest np. w przypadku świadka zawarcia małżeństwa. Misja świadka bierzmowania jest o wiele szersza i w pewnym sensie uzupełnia zadania rodziców bierzmowanego. Świadek bierzmowania jest reprezentantem wspólnoty Kościoła i poręczycielem przyjmowanego sakramentu. Ma być dla bierzmowanego wzorem życia zgodnego z wyznawaną wiarą.

Czy świadek bierzmowania i chrzestny to koniecznie ta sama osoba?

Kan. 892 Kodeksu prawa kanonicznego stwierdza, że bierzmowanemu, *wedle możliwości, powinien* towarzyszyć świadek. Te dwa zwroty: "wedle możliwości" i "powinien" sugerują, że obecność świadka bierzmowania nie jest bezwzględnie potrzebna, by można było ważnie przyjąć ten sakrament. Nie jest bezwzględnie potrzebna, ale bardzo pożyteczna ze względu na zadanie, jakie przypada w udziale wybranemu na tę funkcję. Świadek ma się troszczyć, *ażeby bierzmowany postępował jako prawdziwy świadek Chrystusa i wiernie wypełniał obowiązki związane z tym sakramentem* (kan. 892 KPK). Ma on być gwarantem pewnej pomocy duchowej, której każdy bierzmowany powinien odczuwać potrzebę.

Wskazane jest, by świadkiem bierzmowania był jeden z rodziców chrzestnych, by wyraźnie zaznaczyć jedność obu sakramentów (kan. 893 §2 KPK i KKK nr 1311). Rodzice chrzestni są najwłaściwszymi kandydatami na świadków bierzmowania. Zgodnie z zaleceniami Instrukcji duszpasterskiej dotyczącej sakramentu bierzmowania, *należy zachęcać, żeby dla chłopców świadkami bierzmowania byli ojcowie chrzestni, a dla dziewcząt – matki chrzestne*. Stwierdzenie to należy jednak traktować raczej jako pewien postulat i nie można stawiać go bezwzględnie, ponieważ aktualne przepisy dopuszczają do tej funkcji także osobę płci odmiennej. Co więcej, jak stwierdza wspomniana Instrukcja, *w razie niemożności przybycia rodziców chrzestnych na uroczystość bierzmowania, można wziąć na świadka bierzmowania inną osobę, która sama przyjęła wszystkie sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego, jest religijnie praktykująca i prowadzi życie według zasad wiary*.

Kodeks prawa kanonicznego, przez analogię do potencjalnych kandydatów na chrzestnych, wylicza tych, którzy mogą być dopuszczeni do pełnienia funkcji świadka bierzmowania. Są nimi:

- wyznaczeni przez przyjmującego bierzmowanie, jego rodziców lub tego kto ich zastępuje, a gdy tych nie ma – przez proboszcza lub szafarza chrztu;

- posiadający do tego kwalifikacje oraz intencję pełnienia tego zadania;
- ci, którzy ukończyli szesnasty rok życia, chyba, że biskup diecezjalny określił inny wiek albo proboszcz lub szafarz jest zdania, że słuszna przyczyna zaleca dopuszczenie wyjątku;
- katolicy bierzmowani, po przyjęciu sakramentu Najświętszej Eucharystii;
- ci, którzy prowadzą życie zgodne z wiarą i odpowiadające funkcji, jaką mają pełnić;
- wolni od jakiejkolwiek kary kanonicznej, zgodnie z prawem wymierzonej lub deklarowanej (kan. 893 §1, kan. 874 KPK).

W jednostkowych wypadkach, przepisy kościelne nie zabraniają, aby – gdy nie ma odpowiedniego świadka – objął tę funkcję któryś z rodziców kandydata do bierzmowania.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że świadek bierzmowania i chrzestny, szczególnie gdy obu sakramentów udziela się łącznie, powinni spełniać identyczne wymagania. Sytuacja jednak nieco się zmienia, gdy sakramentu bierzmowania udziela się po wcześniejszym chrzcie. O ile, kiedy udzielany jest sakrament chrztu św., niezbędny jest przynajmniej jeden chrzestny, o tyle sakrament bierzmowania może być udzielony nawet bez żadnego świadka. Niemniej jednak, oczywiście dbamy o to, aby taki świadek był obecny. To złagodzenie wymagań wiąże się m.in. z tym, że osoba bierzmowana w wieku młodzieńczym, czy dorosłym, nie potrzebuje już takiej opieki duchowej jak niemowlę przynieszone do chrztu. Zadanie świadka bierzmowania osoby dorosłej ogranicza się praktycznie tylko do dania świadectwa, że fakt bierzmowania miał miejsce, toteż niektóre wymagania, szczególnie dotyczące pogłębionego życia wiary, nie są niezbędne.

Starajmy się jednak, by nasi świadkowie bierzmowania, byli ludźmi odpowiedzialnymi również w zakresie dawania chrześcijańskiego świadectwa, które zawsze wspiera i zachęca nowo bierzmowanych do podjęcia życia znaczonego mocą darów Ducha Świętego.